



# PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

17 iulie 2023 nr.4-1d/23-  
La nr. 38/2998 din 04.07.2023

## Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală a examinat *proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice (număr unic 104/MAI/2023)* remis spre avizare repetată.

Opinia instituțională pe marginea proiectului de hotărâre menționat *supra* a fost redată în scrisoarea nr.4-1d/23-197,198 din 28.02.2023, iar obiecțiile și propunerile înaintate în mare parte nu au fost acceptate de către autor.

Pe cale de consecință, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare repetată și argumentarea autorului proiectului a obiecțiilor și propunerilor înaintate de către Procuratura Generală din sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de hotărâre, expunem *infra* următoarele:

I. Cu referire la *proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice (în continuare – proiectul de Lege)*:

1.1. Potrivit proiectului, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate (în continuare MAI și SIS) vor putea dispune prin intermediul subdiviziunilor sale centrale specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice sistarea accesului la pagini web în condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera e<sup>1</sup>) din *Legea 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice ( în continuare Legea 20/2009)*.

Astfel, conform art.7 alineatul (1) litera e<sup>1</sup>) din Legea 20/2009:

*„Furnizorii de servicii sînt obligați: să sisteze, în condițiile legii, folosind metodele și mijloacele tehnice din posesie, accesul din propriul sistem informatic la toate adresele IP pe care sunt amplasate pagini web, inclusiv cele găzduite de furnizorul respectiv, ce contribuie la comiterea infracțiunilor sau la încălcarea prevederilor legislației în vigoare ori conțin/difuzează instrucțiuni privind modul de comitere a acestora;”*

Procuratura Generală în avizul nr.4-1d/23-197,198 din 28.02.2023 a invocat că, pentru a preveni eventuale abuzuri și/sau aprecieri arbitrare ale subdiviziunilor MAI și SIS în cazurile de sistare a accesului la anumite adrese IP pe care sunt amplasate pagini web, pentru alte motive decât cele prevăzute/limitate de art.7 alineatul (1) litera e<sup>1</sup>) din *Legea 20/2009*, consideră oportună instituirea unui sistem adecvat de garanții și control asupra realizării acestei activități. Autorizarea de către un procuror desemnat din cadrul Procuraturii Generale a măsurii de sistare

a accesului la pagini web, va contribui la prevenirea și contracararea abuzurilor, fiind asigurate garanții privind respectarea drepturilor și liberațiilor fundamentale.

Conform sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul de Lege, propunerea menționată nu a fost acceptată de către autorul proiectului din motiv că, *”Pornind de la practica națională deja existentă privind sistarea/blocarea accesului la web site-uri ce promovează știri false privind COVID (identificate de SIS și sistarea dispusă de ANRCETI) și privind web site-urile de jocuri de noroc nelicențiate (identificate de ASP și sistarea dispusă de ANRCETI), considerăm inoportună intervenția procuraturii prin autorizarea măsurii respective. Menționăm că poliția este organ de constatare a infracțiunilor, la fel precum SIS și ASP constată ilegalitate altor categorii de informații din internet”*.

Considerăm că, argumentele invocate de către autorul proiectului cu referire la propunerile/obiecțiile ale Procuraturii Generale indicate *supra* sunt neîntemeiate.

În considerarea acestor raționamente, menționăm că, practica națională invocată de către autorul proiectului de Lege nu poate servi ca temei juridic pentru operarea modificărilor legislative.

Totodată, efectuând un studiu al cazurilor de sistare/blocare a accesului la web site-uri, ce promovează știri false, constatăm că, majoritatea Ordinilor Directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu privire la blocarea accesului utilizatorilor din Republica Moldova la sursele cu conținut on-line, care promovează informații false, sunt emise în temeiul art.26-28 din Dispoziția nr.1 din 24.02.2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova<sup>1</sup>.

E de menționat că, în conformitate cu art.27 din Dispoziția nr.1 din 24.02.2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova – *”Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova va aproba prin ordin și va face publică lista surselor cu conținut Online care promovează informații false ce afectează securitatea națională în condițiile stării de urgență aprobate de către Parlament”*.

Subsidiar, consemnăm că, conform art.1 din *Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război - ”stare de urgență - ansamblu de măsuri cu caracter politic, economic, social și de menținere a ordinii publice, care se instituie provizoriu în unele localități sau pe întreg teritoriul țării ...”*.

În această ordine de idei, se deduce că, sistarea/blocarea accesului la web site-uri, ce promovează știri false, efectuată prin Ordinele Directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova este o excepție stabilită pentru o perioadă determinată și nu poate fi atribuită la practica națională.

Pe calea de consecință, reiterăm propunerea înaintată de către Procuratura Generală în avizul nr.4-1d/23-197,198 din 28.02.2023 privind instituirea unui sistem adecvat de garanții și control asupra realizării activității de sistare a accesului la anumite adrese IP pe care sunt amplasate pagini web, în vederea excluderii situației de abuz din partea MAI și SIS, prevenirii și contracarării

---

<sup>1</sup> [https://sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Ordin%20nr.5%20din%2019.01.2023\\_0.pdf](https://sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Ordin%20nr.5%20din%2019.01.2023_0.pdf)  
[https://sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Ordin\\_18%202022.03.23.pdf](https://sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Ordin_18%202022.03.23.pdf)

încălcărilor la acest capitol, fiind asigurate garanții privind respectarea drepturilor și liberațiilor fundamentale ale cetățenilor.

1.2. Reiterăm poziția instituțională redată în avizul precedent, precum că, conservarea datelor informatice reprezintă o măsură secretă, făcută în condiții de confidențialitate, despre care persoanele vizate nu sunt înștiințate, și prin care pot fi conservate nu numai datele despre identitatea utilizatorului sau altei persoane, dar și date privind conexiunile sau chiar conținutul comunicațiilor.

Cu toate că autorul proiectului de Lege în Nota informativă a indicat că, conservarea datelor informatice nu prezintă în sine o ingerință în viața privată, deoarece nu presupune oferirea datelor respective către autoritățile abilitate, ci este o măsură de asigurare a integrității datelor pentru ulterioară obținere în condițiile legii, considerăm că modificările propuse aduc atingerea vieții private și de familie (art.8 din CEDO).

E de menționat că, Ghidul privitor la art.8 din CEDO<sup>2</sup> presupune mai multe cerințe în raport cu respectarea drepturilor protejate și în special: *”Noile tehnologii intră, de asemenea, sub incidența art. 8, în special mesajele electronice (emailurile) [Copland împotriva Regatului Unit, pct. 41; Bărbulescu împotriva României (MC), pct. 72], utilizarea Internetului (Copland împotriva Regatului Unit, pct. 41-42), și datele stocate pe servere informatice (Wieser și Bicos Beteiligungen GmbH împotriva Austriei, pct. 45), inclusiv pe hard-diskuri (Petri Sallinen și alții împotriva Finlandei, pct. 71) și dischete (Iliya Stefanov împotriva Bulgariei, pct. 42).”*

Tot aici, considerăm oportun de menționat că, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în calitate de ingerință în dreptul la respectarea corespondenței se includ și următoarele acte imputabile autorităților publice:

- controlul corespondenței (Campbell împotriva Regatului Unit, pct. 33), realizarea de copii (Foxley împotriva Regatului Unit, pct. 30) sau ștergerea anumitor pasaje (Pfeifer și Plankl împotriva Austriei, pct. 43);

- stocarea datelor interceptate referitoare la utilizarea telefonului, a adresei de e-mail și a internetului (Copland împotriva Regatului Unit, pct. 44). Simplul fapt că astfel de date pot fi obținute în mod legitim, de exemplu din facturile telefonice, nu constituie o piedică în calea constatării unei „ingerințe”; de asemenea, este irelevant faptul că informațiile nu au fost dezvăluite unor părți terțe sau nu au fost utilizate în cadrul unor proceduri disciplinare sau de altă natură împotriva persoanei în cauză (ibidem, pct. 43).

Așadar, pentru asigurarea respectării garanțiilor fundamentale, prevăzute de art.8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, statului îi revine obligația pozitivă de a proteja aceste date și a preveni abuzurile în raport cu ele.

E de menționat că, normele prevăzute la art.4 alin.(2) și art.7 alin.(1) lit.e<sup>1</sup> din proiectul de Lege supus avizării, poartă un caracter procesual, dar conform art.2 alin.(4) Codul de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Cod.

Prin urmare, după adoptarea *Legii 20/2009* și odată cu ratificarea de către Republica Moldova a Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea

---

<sup>2</sup>[https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide\\_Art\\_8\\_ROM#:~:text=Pentru%20a%20invoca%20art.,pot%20pri vi%20mai%20multe%20interese.](https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_8_ROM#:~:text=Pentru%20a%20invoca%20art.,pot%20pri vi%20mai%20multe%20interese.)

informativă adoptată la Budapesta la 23.11.2001, prin *Legea nr.6/2009*, urma ca activul normativ național, în principal Codul de procedură penală să fie completat cu măsura de conservare în corespundere cu angajamentele externe ale Republicii Moldova, atât la compartimentul combaterii crimei cibernetice, cât și al garantării drepturilor protejate ale omului.

Reieșind din cele expuse, reiterăm opinia instituțională că, proiectul de lege supus avizării nu corespunde: principiului echilibrului între reglementările concurente și principiului respectării drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute la art. 3 din *Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative*.

**Procuror General interimar**

**Ion MUNTEANU**